Peter Aulén

Yhden ihmeen hitit

Suomipopin klassikoiden syntytarinoita

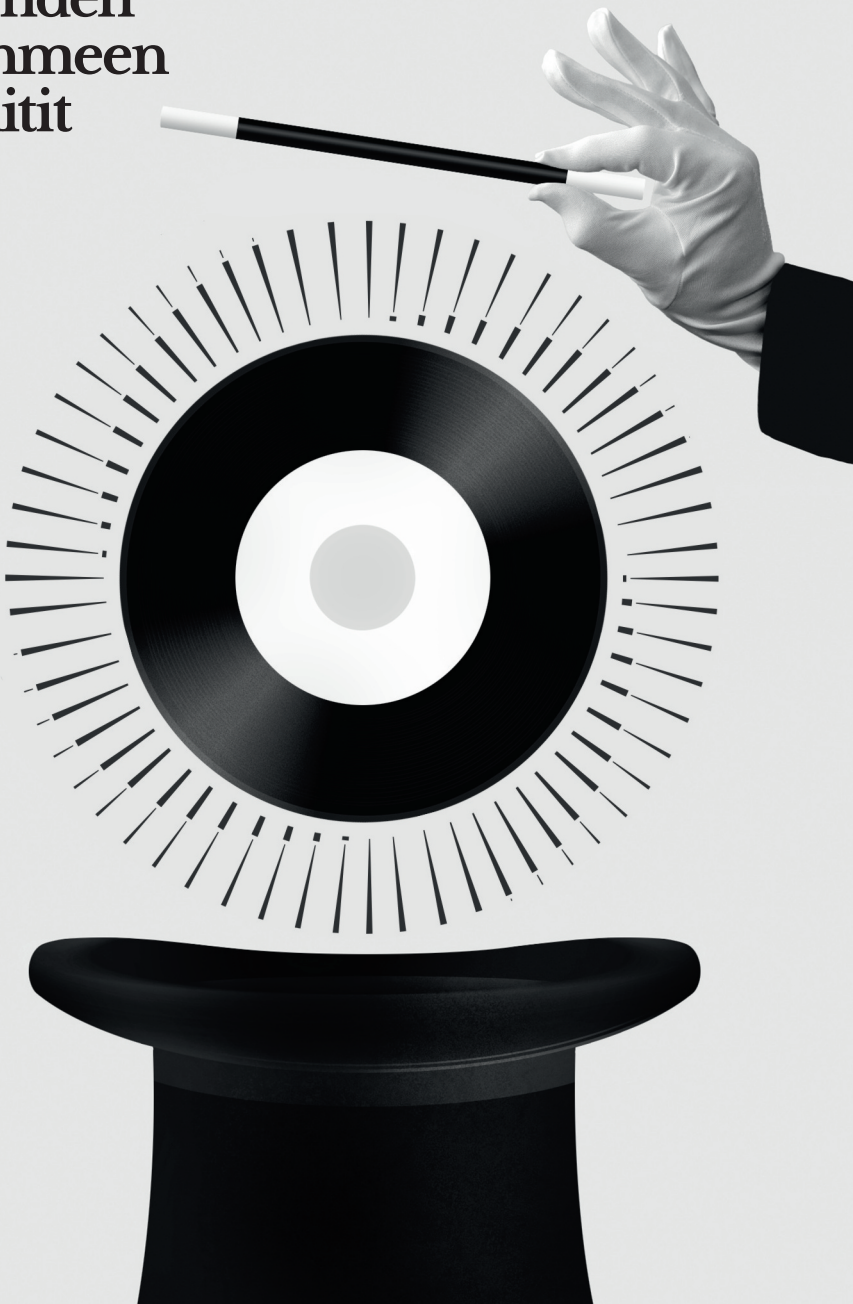

Yhden ihmeen hitit

Peter Aulén on espoolainen vapaa kirjoittaja ja copywriter. Hän on aiemmin kirjoittanut mm. *Bändikirjan* yhdessä Jukka Jyllin kanssa.

© 2026 Peter Aulén

Kannen suunnittelu: Jussi Niemi

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-0308-6

Peter
Aulén

Yhden ihmeen hitit

Suomipopin
klassikoiden
syntytarinoita

Aidoimmat asiat tehdään ilman mitään tavoitetta.
Ne tehdään pelkästään siksi, että täytyy.

– Sarjakuvataiteilija Alan Moore

SISÄLLYS

1. Suomi-hittien historiaa
2. Urpo: Teryleeniä
3. The Streets: Kestääkö siivet
4. Korroosio: Hei hei hei
5. Skädäm: Katujen kuningatar

6. Hitin reseptiä etsimässä
7. Tavaramarkkinat: Kevät
8. Kari Kuivalainen: Päivä kahden ihmisen
9. Pienet Miehet: 5 laiskaa auringossa
10. Pääkköset: Eläinrääkkäystä

11. Kirjailija sanoo, sanoittaja sanoittaa
12. Janos Valmunen: Bussipysäkillä
13. Nypykät: Lastenlaulu
14. Sepi Kumpulainen: Armotonta menoa
15. Taikapeili: Jos sulla on toinen

16. Lätkälaulut - hetken huumaa
17. Sydänmaa: Poppikoneet soimaan
18. Mieskone: Roosa ja kahdeksan muuta
19. XL5: Kaunis peto
20. Aknestik: Suomirokkia

21. Pikatiellä tähtiin
22. Darude: Sandstorm
23. Valvomo: Mikä kesä?

LUKIJALLE

Joskus syntyy hittikappale, joka on vahvasti hengissä vuosikymmenienkin jälkeen. Sellainen populaarimusiikin teos, jota voidaan kutsua ikivihreäksi tai klassikoksi. Sellainen, joka soi edelleen radiossa ja kerää jatkuvasti lisää kuunteluita suoratoistossa. Joitakin näistä lauletaan ilta toisensa jälkeen karaokessa, toiset ovat päässeet nuottikirjoihin asti. Rakastetuimmista lauluista tämänkin päivän suosikkiartistit tekevät cover-versioita.

Joissakin tapauksissa tekijä on synnyttänyt tällaisen hitin aivan itsekseen. Hän on saattanut tietää, että nyt tuli tavallista isompi onnistuminen, tai sitten hänellä ei ole ollut asiasta aavistustakaan.

Nykyään suosikkikappaleita tuotetaan myös bisnesvetoisesti ja isolla tiimillä. Näinkin voi syntyä kestävä hitti, useimmiten kuitenkin kuuntelulistojen päiväperhoja, tasalaatuista kauppatavaraa tämän päivän tarpeisiin.

Tämän kirjan biisitarinoissa tekijät avaavat klassikkobiisinsä syntymisen taustoja ja pohtivat menestyksen syitä. Mikä on se mystinen ainesosa, joka sellaiseen vaaditaan? Joskus biisiä nysvätään kuukausikaupalla, mutta saattaa käydä niinkin, että laulu syntyy kuin salaman iskusta. Kun soittaja ottaa kitaran käteensä, ja vartin päästä on valmista, ei ole kohtuutonta puhua jonkinlaisesta ihmeestä.

Mitä uraan tulee, toisinaan biisintekijä jättää yhden syvän raapaisun populaarimusiikin pintaan ja sitten

unohtuu. Joidenkuiden ura taas jatkuu pienempien menestysten merkeissä. Juuri se iso menestyskappale saattaa pitää ammattilaisen leivänsyrjässä kiinni, vaikka se voi olla kiviriippakin. Edu Kettusen sanoin: ”Jokaisella on oma Lentäjän poikansa.”

Tämän kirjan musiikkikappaleita ei ole valittu absoluuttisen listamenestyksen perusteella. Sen sijaan mukaan on otettu näppituntumalta niitä kotimaisen popin ikivihreitä, jotka mahdollisimman moni suomalainen spontaanisti tunnistaa. Monessa tapauksessa tekijät niiden takana ovat jääneet vieraiksi eikä biisin nimikään välttämättä tule heti mieleen. Klassikoiden tekijät ovat kuitenkin muistamisen arvioisia. Toivottavasti tämän kirjan tarinat tuovat heidät vähän lähemmäksi innokkaita musiikin kuuntelijoita, sinuakin.

-Kirjoittaja

1. Suomihittien historiaa

Reilussa sadassa vuodessa musiikki on siirtynyt gramofonista suoratoistopalveluihin ja hitit lauluvihkoista soittolistoille. Tarjonta kasvaa ja välineet vaihtuvat, mutta fanitus on pysyvää. Ja jotkut musiikkikappaleet ovat aina suositumpia kuin toiset.

Rockia ja poppia edeltäneiden hittikappaleiden historia ulottuu Suomessa yli sadan vuoden taakse. Niiltä ajoilta muistetaan useimmiten gramofoni ja sillä soitettavat savikiekot. Suosituimpia schlaagereita eli iskusävelmiä levitettiin kuitenkin menestyksekkäästi myös nuotti- ja tekstivihkojen muodossa. Niitä painettiin sekä laillisesti että laittomasti. Kuuntelijat pääsivät laulamaan suosikkisävelmiään vaikka gramofoniin ei olisi ollut varaa. Nuottivihkojen avulla myös ammattimuusikot saivat ohjelmistoonsa kansainvälisiä menestyskappaleita. Päivän hittejä

kopioitiin myös käsin, joskus jopa ulkomuistista.

Suomeksi lauletut kappaleet olivat 1900-luvun alussa useimmiten kansansävelmiä tai humoristisia kupletteja. Tansseissa ja muissa riennoissa saattoi säestäjänä olla mies, haitari ja jakkara -tyyppinen trio tai toisessa päässä skaalaa suuri tanssiorkesteri. Niitä oli erityisesti ennen sota-aikoja paljon. [1] Nuottivihkojen ja livemusiikin kautta hittibiisien idea syntyi tavallaan jo ennen levytetyn musiikin yleistymistä, myyntilistojen synnystä puhumattakaan. Osa vuosisadan alun klassikoista elää edelleen, osa on kadonnut täydellisesti heikkolaatuisten savikiekkojen myötä. Joidenkin suomalaisten gramofoniajan suosikkiartistien nimetkään eivät sano meille mitään.

Suomen kolmesta kaikkien aikojen myydyimmästä singlestä yksi on käännösiskelmä ja kaksi kansansävelmiä. Kaikkien aikojen ykkönen on Mauno Kuusiston vuonna 1959 levyttämä käännösiskelmä “Kertokaa se hänelle”, toisena Tuure Aran “Emma” vuodelta 1929 ja kolmantena Viljo Vesterisen “Säkkijärven Polkka” vuodelta 1939. Todellisuudessa viimeksi mainittu saattaa olla kaikkien aikojen soitetuin kotimainen kappale: sitä soitettiin jatkosodan aikana Yleisradion lähetysautolla yötä päivää estämään venäläisiä laukaisemasta radiomiinojaan. Listan ykkösen lisäksi monet tuoreemmatkin suomalaisiksi mielletyt klassikot ovat todellisuudessa käännösiskelmiä. Tällaisia ovat esimerkiksi Tapio Rautavaaran ”Kulkuri ja Joutsen” (”Lite grann från ovan, Ruotsi”), Taiskan ”Mombasa (”Ibo lelè”, Italia) ja useammankin artistin levyttämä ”Hyvää huomenta Suomi” (”City of

Miten suomalaiset popin ja rockin klassikot ovat syntyneet?

Mikä lauluista putkahti maailmaan 15 minuutissa? Minkä nousu suosioon vaati viikkojen radiosoittoa? Mitä tekijöille tapahtui listamenestyksen jälkeen?

Tämä kirja avaa tuttujen listahittien syntytarinat 21 artistin ja lauluntekijän kertomana.

Katujen kuningatar - Armotonta menoa
Jos sulla on toinen - Kevät - Kestääkö siivet
Eläinrääkkäystä - Poppikoneet soimaan
Roosa ja kahdeksan muuta - Bussipysäkillä
Den glider in - Suomirokkia - Sandstorm
Mikä kesä? - Kaunis peto - Teryleeniä
Lastenlaulu - 5 laiskaa auringossa
Päivä kahden ihmisen
Hei hei hei

9 789528 903086
ISBN: 978-952-89-0308-6